

Dosarul nr. 2ra-1441/20

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) M. Țurcan

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, Gr. Dașchevici, Vl. Clima

D E C I Z I E

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni "Apă-Canal Chișinău" împotriva lui Dobrovolschi Grigore, intervenient accesoriu Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 118 din mun. Chișinău cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, prin care s-a respins apelul declarat de Dobrovolschi Grigore și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 iulie 2019,

c o n s t a t ă:

La 09 octombrie 2018, SA "Apă-Canal Chișinău" a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dobrovolschi Grigore cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, SA "Apă-Canal Chișinău" a menționat că pentru serviciile de alimentare cu apă prestate lui Dobrovolschi Grigore și recepționare a apelor uzate, ultimul nu a achitat serviciile pentru perioada decembrie 2011 – august 2017, fiind acumulată o datorie în sumă de 10 102,23 de lei.

Pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la 17 august 2017, în adresa pârâtului a fost expediată somația, care însă a fost lăsată fără examinare.

SA "Apă-Canal Chișinău" a solicitat încasarea de la Dobrovolschi Grigore a sumei de 10 102,23 de lei cu titlu de datorie și a sumei de 303,07 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 aprilie 2018, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA "Apă-Canal Chișinău".

S-a încasat de la Dobrovolschi Grigore în beneficiul SA ”Apă-Canal Chișinău” suma de 10 102,23 de lei cu titlu de datorie și suma de 303,07 lei cu titlu de taxă de stat (f.d. 43, 79-83 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, s-a admis apelul depus de avocatul Avram Mihail în interesele lui Dobrovolschi Grigore, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 aprilie 2018 și s-a restituit cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d. 117-121 Vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul centru din 15 mai 2019, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 118 din mun. Chișinău (f.d. 141 Vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 iulie 2019, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA ”Apă-Canal Chișinău”.

S-a încasat de la Dobrovolschi Grigore în beneficiul SA ”Apă-Canal Chișinău” suma de 10 102,23 de lei cu titlu de datorie și suma de 303,07 lei cu titlu de taxă de stat (f.d. 182-185-191 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, s-a respins apelul declarat de Dobrovolschi Grigore și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 iulie 2019.

La 17 aprilie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă parțial pentru perioada ultimilor 3 ani (septembrie 2014 – august 2017).

Recurentul Dobrovolschi Grigore, în motivarea recursului a menționat că pe parcursul examinării cauzei, a solicitat aplicarea termenului de prescripție.

Recurentul a menționat că SA ”Apă-Canal Chișinău” a solicitat o sumă mai mare pentru consumul de apă potabilă, decât cel calculat pe perioada de după expirarea valabilității contoarelor de apă.

Astfel a specificat că potrivit scrisorii din 19 februarie 2020, SA ”Apă-Canal Chișinău” ”facturează și expune spre plată volumul de apă și canalizare la locul de consum din str. M. Spătaru 23/3 ap. 30, în baza contului personal nr. 9729 din 30 iulie 2010, în condițiile stabilite de prevederile actelor legislative și normative din domeniul vizat”.

Astfel începând cu anul 2010, blocul respectiv a fost introdus într-un proiect-pilot, conform căruia beneficiarul a achitat pe deplin toate datoriile, iar SA ”Apă-Canal Chișinău” s-a angajat să nu mai perceapă costul volumului de apă calculat suplimentar pentru fiecare membru al familiei.

Însă, în pofida acestui fapt, în perioada de calcul 15 martie 2011 – 20 aprilie 2011, în care termenul de valabilitate a contoarelor erau în vigoare, furnizorul i-a solicitat ilegal datoria de 36,76 de lei, iar deoarece a refuzat achitarea acestei sume, SA ”Apă-Canal Chișinău” a inclus-o neîntemeiat în suma datoriilor pentru perioada 30 decembrie 2011 – 31 iulie 2017, fapt confirmat prin factura seria AP nr. 3533852 din 06 mai 2011.

Totodată, recurentul a reiterat că intimatul nu a explicat faptul că în diferite perioade au fost incluse diferite volume de apă, deși numărul membrilor familiei nu s-a schimbat.

Deci, recurentul a relatat că pretenția privind încasarea sumei de 4 787,99 de lei cu titlu de datorie pretinsă pentru perioada 30 decembrie 2011 – 31 iulie 2014, urmează a fi respinsă ca fiind solicitată în afara termenului de prescripție.

La 01 octombrie 2020, SA "Apă-Canal Chișinău" a depus referință la recursul declarat de Dobrovolschi Grigore, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

La 10 septembrie 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, fiind recepționat de către SA "Apă-Canal Chișinău" la data de 16 septembrie 2020, conform avizului de recepție (f.d. 105 Vol. II).

La 01 octombrie 2020, SA "Apă-Canal Chișinău" a depus referință la recursul declarat de Dobrovolschi Grigore, prin care a solicitat să fie respins ca inadmisibil

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 21 ianuarie 2020, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

Recursul a fost declarat la 17 aprilie 2020, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 octombrie 2020, recursul declarat de către Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La caz, se reține că prin acțiunea înaintată, SA "Apă-Canal Chișinău" a solicitat încasarea de la Dobrovolschi Grigore a sumei de 10 102,23 de lei cu titlu de datorie la serviciile prestate de alimentare cu apă și recepționare a apelor uzate pentru perioada decembrie 2011 – august 2017.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, Dobrovolschi Grigore a invocat că poate fi obligat să achite numai consumul de apă în mărime de 5314,24 de lei pe perioada august 2014 – iulie 2017, iar pentru perioada anterioară, a solicitat aplicarea termenului de prescripție.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a reținut netemeinicia cerinței pârâtului privind ridicarea excepției de tardivitate pentru perioada de până în luna august 2014, dat fiind faptul că din înscrisurile anexate la dosar, rezultă că au fost efectuate achitări a datoriilor acumulate la serviciile prestate de SA "Apă-Canal Chișinău", astfel cursul prescripției extinctive fiind întrerupt.

Prin urmare, instanța de fond a ajuns la concluzia temeiniciei integrale a acțiunii, în acest sens fiind dispusă încasarea de la Dobrovolschi Grigore în beneficiul SA "Apă-Canal Chișinău" a sumei de 10 102,23 de lei cu titlu de datorie și suma de 303,07 lei cu titlu de taxă de stat.

Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, Dobrovolschi Grigore a invocat ilegalitatea hotărârii instanței de fond.

Totodată, la cererea de apel, Dobrovolschi Grigore a anexat facturile achitate pentru perioada octombrie 2011 – 31 decembrie 2014.

Cu referire la facturile anexate de apelant, instanța de apel a menționat că Dobrovolschi Grigore a omis să explice imposibilitatea prezentării facturilor în prima instanță, respectiv acestea nu pot fi acceptate în calitate de probă și nu pot fi puse la baza deciziei.

Astfel instanța de apel, judecând apelul declarat de Dobrovolschi Grigore, a constatat netemeinicia acestuia, respingându-l și menținând hotărârea primei instanțe.

Examinând cauza în ordine de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază critic constatările instanței de apel.

În speță, obiectul litigiului derivă din suma calculată de SA "Apă-Canal Chișinău" cu titlu de datorie la serviciile de alimentare cu apă și recepționare a apelor uzate prestate lui Dobrovolschi Grigore, în temeiul facturilor calculate pentru perioada decembrie 2011 – august 2017.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, consideră că soluția dată de către instanța de apel este pripită.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul

raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Iar, art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, prevede că în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În speță, analizând conținutul deciziei contestate în raport cu prevederile legale menționate, instanța de recurs conchide că instanțele de judecată au reținut ca probă de admitere a pretențiilor înaintate de SA "Apă-Canal Chișinău", Actul de control al datoriilor, întocmit de SA "Apă-Canal Chișinău" și anexat la cererea de chemare în judecată (f.d. 14-15 Vol. I).

În conformitate cu art. 119¹ din Codul de procedură civilă, toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

Proba care nu a fost prezentată în condițiile alin.(1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decât în cazul în care: participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen; administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

În cazurile prevăzute la alin.(2), partea adversă are dreptul la proba contrară în termenul stabilit de instanță numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a admis proba invocată.

Proba prezentată după faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare care determină întreruperea ședinței se administrează dacă este acceptată de partea adversă.

În conformitate cu art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art.119¹ alin.(2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.

Colegiul reține că, prin cererea de apel, apelantul a invocat insuficiența probelor administrate în prima instanță și a prezentat probe noi pentru a demonstra starea de fapt și anume facturile achitate pentru perioada octombrie 2011 – decembrie 2014, care nu au constituit obiect de examinare în instanța de fond.

Din decizia contestată cu recurs, se denotă că instanța de apel, neglijând caracterul devolutiv al acestei căi de atac, s-a rezumat a concluziona că probele anexate la cererea de apel a nu pot fi acceptate în calitate de probă și deci nu pot fi puse la baza deciziei, dat fiind faptul că apelantul a omis să explice imposibilitatea prezentării acestora în instanța de fond.

Însă, din procesul-verbal al instanței de apel, nu rezultă că a fost pusă în discuție posibilitatea anexării la materialele cauzei a probelor noi administrate, precum și faptul că a fost solicitată opinia părții opuse în acest sens.

Deci, fiind prezentate probe care nu au fost administrate în instanța de fond, instanța de apel urma să se expună asupra acestora și să le dea o apreciere.

Or, în cazul în care SA "Apă-Canal Chișinău" solicită încasarea datoriei în temeiul Actului de control, care ar rezulta din facturile eliberate pe numele lui Dobrovolschi Grigore, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să determine veridicitatea și forța probantă a fiecărei facturi în parte.

Elucidarea acestor aspecte este cu atât mai importantă, cu cât Dobrovolschi Grigore a susținut în cererea de apel, precum că nu a recunoscut datoria formată pentru achitarea volumului de apă solicitat de SA "Apă-Canal Chișinău" și deci nu a achitat datoria în cauză, iar întru confirmarea acestor susțineri a anexat la cererea de apel facturile achitate pentru perioada decembrie 2011 – august 2017.

La caz, facturile anexate de Dobrovolschi Grigore la cererea de apel, prezintă importanță în vederea verificării corectitudinii datoriei formate.

În acest context, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de către Dobrovolschi Grigore, iar faptul dat indică incontestabil la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei dedusă judecării, astfel Dobrovolschi Grigore fiind lipsit de dreptul de a-și formula, argumenta și dovedi propria poziție în proces în raport cu înscrisurile respective.

În acest sens, Colegiul consideră că instanța de apel la examinarea prezentei cauze, a încălcat în mod inadmisibil dreptul recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în special principiul egalității armelor în proces.

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se reține că în cauzele cu caracter civil se degajă anumite principii legate de noțiunea de proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție, printre care și respectarea principiului egalității armelor, în sensul unui echilibru just între părți.

Menținerea unui echilibru just între părți în litigiile civile, presupune că egalitatea armelor implică obligația de a oferi fiecărei părți o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, inclusiv probele, în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său (cauza *Dombo Beheer B.V. c. Olandei*, hotărârea din 27 octombrie 1993).

În temeiul celor invocate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară decizia instanței de apel, deoarece aceasta nu a luat în considerare toate circumstanțele susmenționate, pronunțând în acest sens o soluție neîntemeiată, iar întru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil, se impune admiterea

recursului declarat de Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Dobrovolschi Grigore, reprezentat de avocatul Avram Mihail.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni ”Apă-Canal Chișinău” împotriva lui Dobrovolschi Grigore, intervenient accesoriu Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 118 din mun. Chișinău cu privire la încasarea datoriei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari